

Facultad de Ciencias Empresariales y Turismo

presentacion do centro

(*)

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2011-2012 no Centro é:

Tres títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA E XESTIÓN DA INFORMACIÓN**

Tamén se está a impartir:

- **Curso Ponte para o Grao en ADE**
- **Curso Ponte para o Grao en Turismo**

Se es Diplomado/a en Ciencias Empresariais ou Turismo podes obter o teu Grao en Administración e Dirección de Empresas(ADE) ou o Grao en Turismo en un só curso académico.

En canto á oferta de **POSGRAOS** da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MASTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA.**
- **MASTER OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO.**
- **MASTER OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de movilidad.

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Grado en Administración y Dirección de Empresas

Asignaturas

Curso 1

Código	Nombre	Cuatrimestre	Cr.totales
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6

O04G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
O04G020V01201	Economía: Economía española y mundial	2c	6
O04G020V01202	Empresa: Matemática de las operaciones financieras	2c	6
O04G020V01203	Empresa: Gestión de empresas	2c	6
O04G020V01204	Estadística: Estadística	2c	6
O04G020V01205	Derecho mercantil	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Microeconomía				
Asignatura	Economía: Microeconomía			
Código	004G020V01101			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	9	FB	1	1c
Lengua Impartición	Castellano			
Departamento	Fundamentos del análisis económico e historia e instituciones económicas			
Coordinador/a	Alvarez Diaz, Marcos			
Profesorado	Alvarez Diaz, Marcos Vázquez Mazaira, Rubén			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/marcos.alvarez			
Descripción general	El objetivo general de la asignatura es el de obtener una visión global de la economía en general y de la microeconomía en particular. Para ello se analiza el funcionamiento de los mercados y el comportamiento de los agentes económicos en el que intervienen. En concreto, se ofrecerá al alumno una perspectiva de los mercados y de los agentes desde el punto de vista de equilibrio parcial, tanto en un contexto de competencia perfecta como en un contexto de competencia imperfecta. Se analizará también el papel del estado en la formulación de la política económica.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las instituciones económicas como resultado y aplicación de representaciones teóricas o formales acerca de cómo funciona la economía
A8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio
A9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución
A16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante
B1	Capacidad de análisis y síntesis
B2	Pensamiento crítico y autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones al público tanto especializado como no especializado
B5	Habilidades de comunicación oral y escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet y, manejo de herramientas multimedia para la comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación
B10	Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados
B13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo
B15	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos
B18	Compromiso ético en el trabajo

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
Lograr el manejo por parte de los estudiantes de los conceptos básicos del análisis microeconómico, de modo que para abordar preguntas económicas sean capaces de construir razonamientos económicos sencillos y que mediante una representación simplificada de la realidad permitan tratar adecuadamente el problema.	A3 A9	B2 B5
(*)	A8	
Desarrollar la capacidad para analizar los efectos de cambios en el entorno económico sobre el comportamiento de los agentes y su consiguiente repercusión en los mercados.	A16	B1 B2 B5 B6 B13 B15
(*)		B8

Despertar el interés de los estudiantes respecto al análisis de los efectos de las políticas microeconómicas, de modo que ante la aplicación de un nuevo instrumento de política económica sean capaces de formarse una opinión fundamentada sobre su eficacia en la consecución de los objetivos para los cuales se haya planteado. Fomentar el trabajo en equipo y potenciar las habilidades para expresar y defender de forma coherente argumentos en público.	A16	B8 B10
(*)	A8	
(*)		B17 B18
(*)		B4

Contenidos

Tema

I.- INTRODUCCIÓN	Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escasez. Economía. Racionalidad. Eficiencia y equidad. Coste de oportunidad. Análisis marginal. Modelos económicos. Microeconomía y macroeconomía. El mercado. Adam Smith y la mano invisible. Tema 2. Funcionamiento de los mercados: elementos básicos de oferta y demanda. La curva de oferta, la curva de demanda y desplazamientos. Equilibrio y mecanismo del mercado. La elasticidad. Los mercados y la competencia.
II.- LA CONDUCTA DE LOS CONSUMIDORES	Tema 3. Los gustos, el presupuesto y la elección del consumidor. Las cestas. Los gustos, la curva de indiferencia y la relación marginal de sustitución. La restricción presupuestaria y variaciones de precios y renta. La elección. De la demanda individual a la demanda de mercado.
III.- LA CONDUCTA DE LA EMPRESA	Tema 4. La producción: tecnología y rendimientos de escala. La función de producción. Producto medio y marginal. Ley de rendimientos marginales decrecientes. Descripción de los rendimientos de escala. Tema 5. Los costes de producción Coste económico y coste contable. Coste de oportunidad. Costes irre recuperables. Costes fijos y variables. De la función de producción a la curva de coste total. Coste fijo y variable. Coste medio y marginal. El coste a largo plazo y la elección de la combinación de factores que minimizan costes (recta isocoste, isocuanta y relación técnica de sustitución, elección). Tema 6. Maximización de beneficios y la oferta competitiva Ingreso total y beneficio. Ingreso marginal, coste marginal y maximización de beneficios. ¿Maximizan las empresas los beneficios?. La curva de coste marginal y la decisión de oferta de la empresa competitiva. La decisión de cerrar. La oferta individual y de mercado.
IV. EL FUNCIONAMIENTO DE LOS MERCADOS COMPETITIVOS Y EL BIENESTAR	Tema 7. El mecanismo de mercado competitivo y la política económica. Oferta y demanda. Equilibrio. Eficiencia del equilibrio competitivo. Excedente del consumidor y del productor. Intervención pública con controles de precios (máximos y mínimos) e impuestos. Efectos sobre el mecanismo de mercado y sobre el bienestar.
V. POR QUÉ NO FUNCIONAN LOS MERCADOS	Tema 8. El poder de mercado Monopolio natural y barreras a la entrada. Decisiones de producción y precios. El ingreso y la maximización de los beneficios. El coste del monopolio en términos de bienestar. Oligopolio y competencia monopolística. Efectos sobre el bienestar social. La actitud de los poderes públicos ante el ejercicio de poder de mercado. Tema 9. Externalidades, Bienes Públicos e Información Asimétrica. Externalidades y la ineficiencia del mercado. Soluciones privadas y políticas públicas. Bienes públicos frente a otros bienes. El problema del parásito. La tragedia de los bienes comunales. Los derechos de propiedad. La información asimétrica: selección adversa y riesgo moral.

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas y/o ejercicios	22.5	18	40.5
Tutoría en grupo	7.5	19.5	27
Sesión magistral	44	75	119
Pruebas de tipo test	0	33	33
Pruebas de respuesta corta	1	4	5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

Descripción

Resolución de problemas y/o ejercicios	Las clases prácticas consistirán en la resolución de hojas de ejercicios que se proporcionarán a los alumnos con antelación para que los resuelvan antes de la clase. De ese modo podrán identificar aquellas cuestiones que les resultan más dificultosas y podrán resolver sus dudas en clase. También se realizará el seguimiento del aprendizaje de los estudiantes mediante pequeñas pruebas y ejercicios que habrán de entregar.
Tutoría en grupo	En los seminarios en grupos reducidos se realizarán diversas actividades dirigidas a afianzar los conocimientos adquiridos por los alumnos en las clases teóricas y prácticas.
Sesión magistral	Las clases teóricas se impartirán en las 15 semanas del cuatrimestre. En las clases teóricas se expondrán de forma reducida los principales contenidos de los distintos temas, desarrollándose con más detalle los puntos de mayor complejidad. Para un adecuado seguimiento y comprensión de las clases es necesario que los alumnos lean con antelación la bibliografía básica recomendada para cada uno de los temas.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Tutoría en grupo	Los alumnos podrán utilizar el horario de tutorías, determinados por el profesor, para una atención personalizada del alumno en el despacho con el fin de resolver dudas de las clases teóricas y prácticas.
Resolución de problemas y/o ejercicios	Los alumnos podrán utilizar el horario de tutorías, determinados por el profesor, para una atención personalizada del alumno en el despacho con el fin de resolver dudas de las clases teóricas y prácticas.
Sesión magistral	Los alumnos podrán utilizar el horario de tutorías, determinados por el profesor, para una atención personalizada del alumno en el despacho con el fin de resolver dudas de las clases teóricas y prácticas.

Evaluación

	Descripción	Calificación
Pruebas de tipo test	Entrega de hojas de ejercicios y la nota de los pequeños controles que periódicamente se puedan hacer.	30
Pruebas de respuesta corta	Examen escrito (hasta 7 puntos): Se realizará un examen parcial con el contenido teórico y práctico de los primeros 5 temas de la asignatura, y un examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. El examen final constará de 2 partes (la primera corresponderá con los temas 1 a 5 y la segunda con los temas restantes), cada una de las cuales se valorará sobre 7. Para poder aprobar la asignatura será preciso obtener como mínimo 3 de los 7 puntos en cada una de las partes. En ese caso la nota del examen se obtendrá como la media aritmética simple de las calificaciones obtenidas en cada una de las partes. Los alumnos que hayan superado el examen parcial (obteniendo una calificación igual o superior a 3 de los 7 puntos del examen) solo tendrán que examinarse en el examen final de la parte correspondiente a los temas restantes. Los alumnos que no superen el examen parcial tendrán que examinarse de toda la materia en el examen final. NOTA IMPORTANTE: Como ya se ha mencionado, la nota final de la materia resulta de la suma de la calificación obtenida en la evaluación continua más la obtenida en el examen. Sin embargo, la puntuación del examen sólo se tendrá en cuenta cuando en cada una de las partes del mismo el alumno obtenga una puntuación igual o superior a 3 de los 7 puntos. En caso contrario la calificación final será igual a la puntuación obtenida por evaluación continua. La calificación de los alumnos que no se presentan al examen será la calificación que hayan obtenido por evaluación continua. Para aprobar la asignatura será preciso obtener una nota final igual o superior a 5 puntos.	70

Otros comentarios sobre la Evaluación

NOTA IMPORTANTE: Como ya se mencionó, la nota final de la materia resulta de la suma de la calificación obtenida en la evaluación continua más la obtenida en el examen. Con todo, la *puntuación del examen sólo se tendrá en cuenta cuando en cada una de las partes del incluso el alumno obtenga una puntuación igual o superior a 3 de los 7 puntos. En caso contrario, la calificación final será igual a la *puntuación obtenida por evaluación continua. La calificación de los alumnos que no se presentan al examen será la calificación que obtengan por evaluación continua. Para aprobar la materia será preciso obtener una nota final igual o superior a 5 puntos.

La descripción de esta guía está pensada para la modalidad presencial. La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias para las que de la derecho a matrícula de cada curso académico.

Fuentes de información

Mankiw, N.G, **Principios de Economía**, Thomson, 4ª edición, 2007,

---

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Asignatura	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	004G020V01102			
Titulación	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	1c
Lengua	Castellano			
Impartición				
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Viudez Lomba, Coloma			
Profesorado	Viudez Lomba, Coloma			
Correo-e	coloma@uvigo.es			
Web				
Descripción general	La materia persigue introducir la disciplina que vertebra el grado, prestando atención a las diferentes funciones que la integran y haciendo hincapié en su aplicación al ámbito empresarial.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección
A2	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial
A3	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las instituciones económicas como resultado y aplicación de representaciones teóricas o formales acerca de cómo funciona la economía
A4	Poseer y comprender conocimientos acerca de: El marco económico que regula las actividades empresariales, y la correspondiente normativa
A5	Poseer y comprender conocimientos acerca de: La relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial
A6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial
A7	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial
A8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio
A9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución
A10	Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa
A12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales
A15	Tener la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
A16	Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante
B1	Capacidad de análisis y síntesis
B2	Pensamiento crítico y autocrítico
B3	Habilidades relacionadas con el uso de aplicaciones informáticas utilizadas en la gestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones al público tanto especializado como no especializado
B5	Habilidades de comunicación oral y escrita
B7	Leer y comunicarse en inglés como lengua extranjera
B8	Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación
B9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo
B12	Haber desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
B13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo
B14	Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado
B15	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidad de liderazgo, incluyendo empatía con el resto de personas
B17	Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Conseguir que los alumnos comprendan los principales conceptos económicos y vincularlos al funcionamiento de las empresas a nivel interno y externo, de modo que sean capaces de analizar todas las áreas de las empresas y las relaciones que se producen entre estas y fuera de las mismas, siguiendo normas escritas y estructuradas y normas no escritas.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7
Promover la capacidad del alumno para aplicar conocimientos adquiridos en la consulta de bibliografía y fuentes de información diversa, para la reflexión y la defensa de argumentos, resolución de problemas y análisis diversos sobre economía de la empresa.	A8 A9 A10 A12 A15 A16
Capacitar al alumno para comunicar sus ideas de forma objetiva, sintética y comprensible para otros, con claridad, evitando las barreras de la comunicación y potenciando el trabajo en equipo.	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9
Facilitar el aprendizaje en competencias específicas de la profesión, de modo que puedan desarrollarse en el futuro con conocimiento del puesto de trabajo, con seguridad, autonomía, orden, responsabilidad y ética, en definitiva, alto valor personal y profesional.	B9 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18

Contenidos

Tema	
CAPÍTULO 1: PENSAMIENTO ADMINISTRATIVO: ESCUELAS Y ENFOQUES RELEVANTES	TEMA 1: INTRODUCCIÓN A LA ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS TEMA 2: EVOLUCIÓN DEL PENSAMIENTO ADMINISTRATIVO
CAPÍTULO 2: ESTRUCTURA Y DINÁMICA DEL ENTORNO	TEMA 3: EL ENTORNO EMPRESARIAL
CAPÍTULO 3: LA ORGANIZACIÓN COMO SISTEMA ABIERTO Y RESPONSABLE	TEMA 4: CULTURA, ÉTICA Y RESPONSABILIDAD SOCIAL DE LA EMPRESA
CAPÍTULO 4: TOMA DE DECISIONES Y PLANIFICACIÓN	TEMA 5: LA TOMA DE DECISIONES TEMA 6: LA FUNCIÓN DE PLANIFICACIÓN
CAPÍTULO 5: ORGANIZACIÓN	TEMA 7: LA FUNCIÓN DE ORGANIZACIÓN
CAPÍTULO 6: LIDERAZGO, CULTURA E INFLUENCIA EN EL CONTEXTO GLOBAL	TEMA 8 : LA FUNCIÓN DE GESTIÓN I - MOTIVACIÓN TEMA 9: LA FUNCIÓN DE GESTIÓN II - LIDERAZGO
CAPÍTULO 7: CONTROL Y SEGUIMIENTO	TEMA 10: LA FUNCIÓN DE CONTROL

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión magistral	29	29	58
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	15	30
Presentaciones/exposiciones	2	4	6
Tutoría en grupo	2.5	5	7.5
Pruebas de respuesta corta	1	30	31
Trabajos y proyectos	0.5	17	17.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodologías

Descripción

Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y directrices del trabajo, ejercicios o proyectos que desarrolla el estudiante
Resolución de problemas y/o ejercicios	Resolución y presentación de ejercicios, cuestiones o trabajos por parte del alumno, tanto de forma individual como en grupo bajo la propuesta, guía y supervisión del profesor.
Presentaciones/exposiciones	Presentación y exposición por parte de los alumnos de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.
Tutoría en grupo	Tutorías en grupo reducido. Reuniones que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento, desarrollo y supervisión de actividades de la asignatura en el proceso de aprendizaje

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Tutoría en grupo	Tiempo reservado para orientar, atender y resolver dudas del alumno en su proceso de adquisición de las competencias de la materia.

Evaluación

	Descripción	Calificación
Resolución de problemas y/o ejercicios	Prueba objeto de evaluación continua. Consiste en la resolución, de forma individual o en grupo, de cuestiones planteadas, guiadas y supervisadas por el profesor sobre la materia. Se evaluará la participación del alumno y la comprensión de la materia.	20%
Presentaciones/exposiciones	Prueba objeto de evaluación continua. Consiste en la presentación de trabajos propuestos, guiados y supervisados por el profesor sobre la materia. Se evaluará la comprensión de la materia y la capacidad de transmisión de contenidos.	10%
Pruebas de respuesta corta	Prueba para evaluar los conocimientos adquiridos por el alumno sobre la materia. La respuesta debe ser breve.	60%
Trabajos y proyectos	Realización por parte del alumno de un trabajo escrito sobre un tema concreto.	10%

Otros comentarios sobre la Evaluación

La descripción de esta guía esta pensada para la modalidad presencial. La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho la matrícula de cada curso académico.

*La concreción de las actividades dependerá en gran medida del número de alumnos, medios para trabajar en grupo, etc.

Fuentes de información

Amaru, Antonio César, **Fundamentos de administración**, Pearson Educación México, 2009,
 Bateman, T. y Snell, S., **Administración: Una ventaja competitiva**, McGraw-Hill, 2001,
 Chiavenato, Idalberto, **Administración**, 3ª ed. McGraw-Hill, 2001,
 Díez de Castro, José, **Administración de empresas. Dirigir en la sociedad del conocimiento**, Pirámide, 2002,
 Díez de Castro, Emilio Pablo y otros, **Administración y dirección**, McGraw-Hill, 2001,
 Hellriegel, D., Jack, **Administración. Un enfoque basado en competencias**, 10ª ed. Thomson, 2005,
 Koontz, Harold y Weihrich, Heinz, **Administración. Una perspectiva global**, 12ª ed. McGraw-Hill, 2003,
 García del Junco, Julio y otros, **Casos prácticos de economía de la empresa**, Pirámide, 1998,
 García del Junco, Julio, Casanueva Rocha, Cristóbal, **Prácticas de la gestión empresarial**, McGraw-Hill, 2000,
 Hernández Ortiz, Mª Jesús, **Casos prácticos de administración y organización de empresas**, Pirámide, 2000,
 Castillo Clavero, Ana Mª, **La dirección en la práctica. Casos de gestión de empresas**, Pirámide 2000,
 Robbins/DeCenzo, **Fundamentos de administración. Conceptos esenciales y aplicaciones**, Pearson-Prentice Hall, 2009,

Se trata de bibliografía básica sobre teoría y casos de la asignatura

Recomendaciones

Asignaturas que continúan el temario

(*)/

Empresa: Gestión de empresas/O04G020V01203
 Dirección de recursos humanos/O04G020V01303
 Dirección estratégica/O04G020V01503
 Teoría de la organización/O04G020V01505

Otros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará a los alumnos la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia económica				
Asignatura	Historia: Historia económica			
Código	004G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	1c
Lengua Impartición				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Profesorado	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende: Mostrar aos alumnos os cambios económicos, industriais e organizativos ao longo da historia, empregando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e de ciencias sociais próximas. Analizar o desenvolvemento da economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno. Observar e analizar os efectos de acontecementos cruciais. Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais ou o FMI e os efectos do cambio tecnolóxico no curto, medio e longo prazo.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
Comprensión básica do proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo. Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo. Posuír coñecemento básico do proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo. Identificar as fases do crecemento económico moderno.	A3 A4
Coñecer as diferentes formas de organización empresarial ao longo do tempo.	A5 A6
Manexar, identificar e analizar con criterio fontes documentais, bibliográficas ou estatísticas para desentrañar as grandes tendencias dos procesos históricos.	A16

Desenvolver a capacidade de análise de feitos e/ou problemas económicos no seu contexto histórico. Desenvolver a capacidade de síntese e de crítica. Adquirir o hábito de discutir en grupos feitos económicos ou problemas históricos relevantes. Análise crítica das políticas económicas máis relevantes aplicadas.	B1 B2 B13 B19
Desenvolver a capacidade de exposición oral e escrita sobre feitos económicos e/ou problemas históricos relevantes.	B5
Adquirir o hábito de presentar en tempo e forma as tarefas asignadas.	B15
Desenvolver a habilidade do traballo en grupo mediante a asignación colectiva de funcións dentro do equipo. Comprender que o traballo en equipo supón unha responsabilidade directa na dinámica do grupo e nos seus resultados. Desenvolver e adquirir o hábito de mostrar e explicitar as fontes de información utilizadas nos traballos, exposicións e/ou discusións. Afacerse a criticar, sancionar e rexeitar o uso de traballos fraudulentos.	B17 B18 B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As flutuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Crecemento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. A difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX (1870-1913).	O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica. O comercio internacional.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2000).

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Seminarios	15	15	30
Traballos de aula	5	35	40
Sesión maxistral	30	0	30
Probas de tipo test	1	20	21
Probas de resposta curta	1	20	21
Traballos e proxectos	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquirirvos na preparación do mesmo.
Traballos de aula	Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios e cuestións, discusión de documentos históricos, etc. Todas estas tarefas realizaranse por equipos de traballo integrados por estudantes. Cada equipo de traballo deberá presentar e defender oralmente os resultados do seu traballo, ademais de entregar o informe escrito do mesmo.
Sesión maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivador os aspectos clave dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	O estudante desenvolverá esta actividade (comentarios de texto e/ou análises de gráficos e series estatísticas, resolución de cuestións e/ou problemas) baixo as directrices e supervisión directa do profesor/a.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Probas de tipo test	Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40%
Probas de resposta curta	Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas de desenvolvemento breve.	40%
Traballos e proxectos	Presentación oral, por un membro do grupo seleccionado aleatoriamente polo profesor, dos traballos realizados polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente.	10%
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe realizar unha serie de exercicios (problemas, comentario e análise de gráficos, series estatísticas, e/ou texto, resolver cuestións sobre os textos) nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial.	10%

Otros comentarios sobre la Evaluación

Haberá dúas instancias de avaliación: a participación nos seminarios/traballos da aula e o exame final. A participación nos seminarios e os traballos da aula corresponde a un 20% da avaliación total da materia e o exame final a un 80%.

a) Participación nos seminarios e traballos de aula. Tanto a preparación dos seminarios e traballos de aula (tarefas de preparación) como a asistencia e a participación nos mesmos é fundamental para acadar as aprendizaxes esperadas e, consecuentemente, conseguir bos resultados. A avaliación dos seminarios e grupos de aula corresponderá á presentación oral dos resultados do traballo de preparación efectuado polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente. Para estes efectos, o profesor designará de xeito aleatorio un voceiro.

b) Proba obxectiva. A proba obxectiva constará de dúas partes: a primeira con preguntas de resposta múltiple (40% da cualificación) e a segunda con dúas preguntas de desenvolvemento breve (40% da cualificación); en ambos os casos serán preguntas sobre o temario da materia. Para aprobar o exame final é imprescindible aprobar cada unha das súas partes.

Cualificación numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente.

Segunda opción para o alumno que non se someta o proceso de avaliación continua ou non supere a mesma: Exame final de toda a materia que representará o 100% da nota. Esta proba obxectiva constará de dúas partes: na primeira formularanse preguntas test e na segunda preguntas de desenvolvemento breve. Para aprobar a materia é imprescindible aprobar cada unha das partes.

Bibliografía. Fontes de información

CAMERON, R.; NEAL, L. (2005), **Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente**,
 COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.) (2005), **Historia económica mundial: siglos X-XX**,
 FELIU, G.; SUDRIÀ, C. (2007), **Introducción a la historia económica mundial**,
 MADDISON, A. (2002), **La Economía mundial: una perspectiva milenaria**,
 TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.) (1994), **Guía práctica de historia económica mundial**,
 ZAMAGNI, V. (2001), **Historia económica de la Europa Contemporánea**,

Recomendacións

Otros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia é conveniente que o alumno teña:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos máis relevantes).
2. Manexo básico de plantillas de cálculo (ex. Excel) e procesadores de texto (ex. Word).
3. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno/a en a materia e concíbese de forma flexible; en consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Matemáticas: Matemáticas				
Asignatura	Matemáticas: Matemáticas			
Código	004G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS 9	Seleccione FB	Curso 1	Cuatrimestre 1c
Lengua Impartición	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Tugores Martorell, Francisco Cid Araujo, Jose Angel			
Profesorado	Cid Araujo, Jose Angel Díaz Leyes, Jose Luis Macia Fernandez, Benjamin Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	ftugores@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descripción general	El objetivo de esta asignatura es proporcionar al estudiante el lenguaje y las principales técnicas matemáticas necesarias para poder plantear y analizar de forma rigurosa problemas económicos, en general, y aquellos propios del ámbito empresarial, en particular.			

Competencias de titulación	
Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia		
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	A7 A12	B13
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	A7 A12	
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	A8 A12	B13
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.		B4 B5

Contidos	
Tema	
1. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cuadráticas.
5. Derivadas Parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.

7. Optimización sen restricións.	Condições necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condições suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condições suficientes.

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	40
Probas de resposta longa, Exame final de desenvolvemento		60

Otros comentarios sobre la Evaluación

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 60% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: asistencia ás clases e participación nas mesmas; probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso; exercicios; e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., **Análisis matemático para la economía I y II**, Madrid: A.C.,

Besada, M. e outros, **Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos**, Madrid: Pearson Educación,

Sydsaeter, K. e Hammond, P.J., **Matemáticas para el análisis económico**, Madrid: Prentice-Hall,

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Asignatura	Economía: Economía española e mundial			
Código	004G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS 6	Selecione FB	Curso 1	Cuatrimestre 2c
Lengua Impartición	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodriguez Mendez, Miguel Enrique			
Profesorado	Picos Sanchez, Fidel Rodriguez Mendez, Miguel Enrique			
Correo-e	miguel.r@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición general	Economía Mundial e Española é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do primeiro curso do Grao de Administración e Dirección de Empresas. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 62 son actividades presencias, mentres que o resto serán actividades non presenciais.			
Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC), de carácter Teórico (T) e Práctico (P), que levan asociadas tanto traballo presencial como persoal.				

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.	A3	
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	A16	B3
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	A15	B1
Consultar directamente as referencias bibliográficas.	A16	B13

Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos A7 de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	B1 B3 B5 B6 B9
Redacción e síntese dos resultados anteriores.	B1 B4 B5 B14
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	B4 B5 B8
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	B2 B13
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.	B15
Motivación pola calidade e mellora continua.	B19

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Sistema de avaliación da materia. Ferramentas de traballo e da Plataforma Tema.
Tema 1: Obxectivos e Metodoloxía da materia.	
Tema 2: Conceptos básicos e fontes estatísticas e bibliográficas.	Obxectivos do Tema. A actividade económica e o crecemento económico. O Sistema Económico e o Capitalismo. Indicadores económicos. Crecemento e Desenvolvemento. Principais fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II: Economía Mundial	Obxectivos do Tema. A evidencia empírica do crecemento. Os cambios nas forzas produtivas. Os cambios nas relacións de produción. Os cambios institucionais (A Superestrutura). Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos.
Tema 3: Caracterización dos Países Desenvolvidos. Factores de crecemento.	
Tema 4: Os Países en Vías de Desenvolvemento. O subdesenvolvemento económico.	Obxectivos do Tema. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. O papel do comercio internacional e as estratexias de crecemento económico.
Tema 5: Relacións Económicas Internacionais.	Obxectivos do Tema. A integración económica. Os organismos multilaterais de comercio. Os organismos financeiros e de cooperación internacionais.
Parte III: Economía Española	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. Os resultados da evolución económica española: características actuais.
Tema 6: O desenvolvemento económico español.	
Tema 7: A especialización sectorial e comercial	Obxectivos do Tema. O cambio estrutural na especialización económica. Metodoloxía e criterios de valoración. Análise dos resultados recentes. Síntese das principais tendencias.
Tema 8: Eficiencia, sustentabilidade e equidade.	Obxectivos do Tema. Eficiencia e o fluxo circular da renda. Sustentabilidade financeira, inversora e ambiental. Equidade produtiva: distribución funcional da renda e mercado de traballo. Equidade social: gasto público e distribución persoal e territorial da renda.
Tema 9: O Sector Público.	Evolución no papel do Estado nas economías. As funcións do Estado e a regulación dos mercados. Trazos básicos do sector público en España. A distribución da renda: funcional, persoal e territorial.
Parte IV: A actualidade da Economía española e mundial	Temas de actualidade da Economía Mundial. Temas de actualidade da Economía española.
Tema 10: Temas de debate e actualidade	

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	19	19
Debates	5	5	10
Sesión maxistral	30	10	40
Probas de tipo test	0	26	26
Probas de resposta curta	0	20	20
Observación sistemática	0	20	20

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio terán lugar nas aulas de informática. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio no que deberá aprender a manexar información estatística para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudiantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación) e a súa representación gráfica. En cada sesión práctica, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Durante o curso, proporase aos alumnos un conxunto diverso de Exercicios Complementarios, que incluírán a realización de Cuestionarios, Lecturas e Redaccións. Trátase sempre de actividades non presenciais de carácter voluntario que posibiliten o seguimento do alumno e o seu proceso de aprendizaxe mediante as ferramentas da Plataforma Tema. Este tipo de exercicio require que o estudante teña acceso a Internet, pois será necesario acceder á Plataforma Tema para descargar a información, así como acceder ás Bases de Datos Oficiais. En todo caso, os alumnos sempre disporán de internet nas Aulas de Libre Acceso da Facultade. Cada actividade proposta ao estudante poderá ir acompañada dun Cuestionario, que permitirá guiar o alumno e reflexionar sobre os aspectos máis relevantes da materia. Tamén permitirá que o alumno verifique persoalmente as súas respostas sen necesidade da titorización persoal. Con cada exercicio complementario, o estudante deberá presentar por escrito as conclusións e ideas principais.
Debates	A través da Plataforma Tema proporáselle ao alumno un conxunto de lecturas. Normalmente, escolléranse lecturas que sexa factíbles poñelas a disposición en formato electrónico a través da Plataforma Tema. Cada lectura está relacionada con cada un dos temas do Programa. De cara a verificar a comprensión das ideas máis relevantes, cada lectura irá acompañada dun cuestionario accesible a través da plataforma Tema. Posteriormente, haberá unha sesión presencial para o Debate aberto na aula ó redor dos contidos das lecturas propostas. O estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).
Sesión maxistral	As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema. Será labor do docente aportar as ideas centrais e os criterios de organización e interpretación da información necesarios para que o estudante conteste individualmente ás preguntas relevantes. Para cada tema desenvolto nas sesións maxistrais, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorías como non presenciais a través da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a través da Plataforma Tema.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.

Pruebas	Descripción
Probas de tipo test	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.
Probas de resposta curta	As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática. Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.

Avaliación		
	Descripción	Calificación
Probas de tipo test	Incluirán a realización de cuestionarios vinculados ás sesións Maxistrais, Prácticas de Laboratorio, Lecturas, Debates e máis Exercicios Complementarios propostos.	60
Probas de resposta curta	O alumno deberá resumir os contidos de cada unha das actividades propostas ó longo do curso mediante unha breve redacción (de non máis de 250 palabras) que sintetice as principais ideas.	10
Observación sistemática	Actitude persoal e disposición ó traballo que permitan valorar o nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais).	30
Neste epígrafe inclúese a posibilidade de facer pequenos test de compresión mediante preguntas de carácter "oral" ós alumnos		

Otros comentarios sobre la Evaluación

A avaliación da materia será continua.

Aqueles alumnos que non acaden un rendemento satisfactorio mínimo poderan ser suspendidos do sistema de avaliación continuo antes de rematar o curso. A primeira avaliación de rendemento farase no primeiro mes do curso.

O exame final correspondente á segunda convocatoria poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, semellantes ós empregados no sistema de avaliación continua.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin o examen final, figurarán nas actas como non presentados.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), **Lecciones de Economía Española**, Ed. Thomson-Civitas, 2005,
 Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, **Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia**, Síntesis, 2001,
 Cuenca García, Eduardo, **Organización económica internacional**, Madrid : Pearson-Prentice Hall, 2004,
 Jiménez, Juan Carlos; Carlos M. Fernández-Otheo, Antoni Garrido (editores), **Ejercicios y prácticas de economía española**, Madrid : Civitas, 2001,
 Miguel González Moreno (director) ; Francisco Martínez Sierra... [et al.], **Temas de economía española**, Valencia : Tirant lo Blanch, 1999,
 Martín, Carmela, **España en la nueva Europa**, Madrid : Alianza : Fundación de las Cajas de Ahorros Confederadas, D.L. 1997,
 Martín Mayoral, Fernando (coord.), **Manual de Economía Española, Teoría y Estructura**, Madrid, Pearson, 2009,
 Martínez Chacón (director) ; José María García Alonso (coord.), **Economía española**, Barcelona : Ariel, 2002,
 Paz Báñez, M.A., **Economía mundial. Tránsito hacia el nuevo milenio**, Ed. Pirámide; 2000,
 Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, **Economic development**, Pearson-Addison Wesley, 2006,
 Vidal Villa, Jose María; Javier Martínez Peinado, **Economía mundial Madrid**, McGraw-Hill, D.L. 2000.
 Eurostat: <http://www.europa.eu>,

DIRECCIÓN DA INTERNET SOBRE ECONOMÍA MUNDIAL E ESPAÑOLA:

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Otros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo."

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Asignatura	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	004G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	2c
Lengua	Castelán			
Impartición	Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Profesorado	Álvarez Álvarez, Benigno Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Correo-e				
Web				
Descrición general	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade.			
	Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira.	A7	
Coñecer os conceptos básicos, formulación e ferramentas específicas para a valoración de operacións financeiras.	A7	
	A9	
	A12	
Coñecer as rendas financeiras como instrumento para a valoración financeira.	A7	
	A9	
	A12	
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos.	A7	
	A9	
	A12	
Coñecer a dinámica constitutiva de capitais.	A7	
	A9	
	A12	
Aplicar o coñecemento adquirido na avaliación dunha ampla variedade de produtos financeiros (préstamos, desconto de efectos, plans de aforro, contas correntes, Débeda Pública, obrigas de pagamento de empresa, etc).	A12	B1
	A13	B2
	A16	
Calcular rendementos e custos reais das operacións financeiras.	A12	B1
	A13	B2
	A16	
Empregar ferramentas informáticas na resolución de exercicios.		B3
Comprender criterios de valoración contables.	A12	

Contidos

Tema	
1. Conceptos básicos	1.1. O valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.2.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.3.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.3.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.3.4.3. Tipo de interese nominal anual (TIN) 2.3.4.4. Taxa anual equivalente (TAE) 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.2.4.1. Tipo de desconto anual 3.2.4.2. Tipos de desconto equivalentes 3.2.5. Desconto bancario 3.2.5.1. Concepto 3.2.5.2. Modalidades 3.2.5.3. Desconto dun efecto 3.2.5.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.2.5.5. Custo do desconto 3.2.5.5.1. Elementos de custo 3.2.5.5.2. Custo real 3.2.5.5.3. Custo TAE 3.2.5.6. Falta de pagamento de efectos comerciais
4. Rendas financeiras	4.1. Concepto 4.2. Elementos 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valoración de rendas constantes 4.4.1.1. Temporais 4.4.1.2. Perpetuas 4.4.2. Valoración de rendas variables 4.4.2.1. Temporais 4.4.2.2. Perpetuas 4.5. Rendas financeiras equivalentes
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Tipos de préstamos 5.3. Formas de amortizar un capital 5.3.1. Amortización a prazo fixo 5.3.2. Amortización normal ou americana 5.3.3. Amortización sucesiva 5.4. Métodos de amortización sucesiva máis usuais 5.4.1. Método de amortización francés 5.4.2. Método de amortización italiano 5.4.3. Método de termos amortizativos crecentes en progresión xeométrica 5.5. Préstamos con carencia 5.6. Amortización anticipada de préstamos 5.7. Préstamos indizados 5.8. Custo e rendemento dunha operación de préstamo 5.8.1. Elementos de custo 5.8.2. Custo real para o prestameiro 5.8.3. Custo TAE para o prestameiro 5.8.4. Rendemento real para o prestamista
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Tipos de operacións de constitución 6.3. Imposicións prepagables 6.4. Imposicións pospagables 6.5. Custo e rendemento dunha operación de constitución 6.5.1. Elementos de custo 6.5.2. Rendemento real para o acredor 6.5.3. Custo real para o debedor
7. Operacións financeiras de Débeda Pública e outros activos financeiros de renda fixa	7.1. Débeda Pública 7.1.1. Letras do Tesouro 7.1.2. Bonos e obrigacións do Estado 7.1.3. Repos 7.1.4. Valores segregados 7.2. Outros activos financeiros de renda fixa

Planificación

	Horas en clase	Horas fóra de clase	Horas totales
Sesión maxistral	21.5	21.5	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	16.5	16.5	33
Prácticas de laboratorio	4.5	0	4.5
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta curta	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	32	33.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistrais, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.
Prácticas de laboratorio	Proposta de exercicios na aula de informática. O alumno desenvolve individualmente, mediante o emprego de follas de cálculo, a resolución ao problema baixo a supervisión do docente.
Tutoría en grupo	Control tutorial do proceso de aprendizaxe do alumno, o que levará, por unha banda, á exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos e, por outra banda, titorizarase a realización de xeito autónomo de exercicios mediante a aplicación da metodoloxía "puzzle". Retroalimentación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Tutoría en grupo	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Calificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superala.	49
Tutoría en grupo	Control tutorial do proceso de aprendizaxe do alumno a través da entrega de tarefa/s cuxa exposición e resolución das súas dúbidas será avaliada neste horario.	10%
Probas de resposta curta	Preguntas sobre a parte teórica da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalas.	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a través de tarefas de aprendizaxe e de cuestionarios/problemas propostos ao alumno, seguindo o seu itinerario de aprendizaxe. Resolución de forma autónoma. Retroalimentación. Poderase existir un nivel mínimo para superalas.	20

Otros comentarios sobre la Evaluación

Evaluación continua:

1.- Pruebas descritas objeto de calificación que configurarán el 30% de la nota. Para poder ser evaluadas será necesario que el alumno asista a clase de una manera participativa y activa (mínimo 80% de las clases presenciales). Para la **segunda convocatoria**, de presentarse, se mantendrá la calificación de estas pruebas.

2.- Examen escrito, que configura el 70% restante de la nota. Este se celebrará al final del curso, convocatoria de mayo/julio. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Los alumnos que no superen el paso 1 de la misma, serán evaluados con un examen de carácter global sobre los conocimientos de todos los contenidos de la materia, destrezas en la práctica y adaptación a nuevas situaciones. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Pablo López, A. de., **Matemática de las operaciones financieras I y II.**, UNED,
 Rodríguez Sánchez, J. A. y Rodríguez Parada, S. M., **Cuadernos de Matemática de las operaciones financieras.**, Torculo,
 González Catalá, V. T., **Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera**, Ciencias Sociales, D.L.,
BÁSICA,
COMPLEMENTARIA,
 González Catalá, V. T., **Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles.**, Ed. AC,
 Avilés García, F., **Las operaciones financieras en los exámenes.**, CEF,
 Pablo López, A. de., **Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II.**, Centro de Estudios Ramón Areces,
 Guthrie, G. L y Lemon, L. D., **Mathematics of Interest Rates and Finance**, Prentice Hall,

ENLACES DE INTERÉS,

www.bde.es,

www.aebanca.es,

www.ceca.es,
www.tesoro.es,
www.ahe.es,

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Decisións de investimento/O04G020V01402
Decisións de financiamento/O04G020V01501
Valoración de activos/O04G020V01604

Otros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Xestión de empresas				
Asignatura	Empresa: Xestión de empresas			
Código	004G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	2c
Lengua Impartición				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gonzalez Cortes, Rafael			
Profesorado	Gonzalez Cortes, Rafael Rodriguez Fernandez, Jose Antonio			
Correo-e				
Web				
Descripción general	Se trata de presentar la empresa como agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. Se identifican y definen las grandes áreas funcionales, profundizando en los aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se exponen.			

Competencias de titulación	
Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia		
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje	
Ter coñecemento e comprender os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispoñer dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7	
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	A8 A9 A10 A12	
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	A15 A16	B1 B2 B3
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.		B4 B5 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19

Contidos

Tema
TEMA 1: INICIATIVA EMPRESARIAL NA ECONOMÍA DE MERCADO.
TEMA 2: DIRECCIÓN FINANCEIRA
TEMA 3: DIRECCIÓN DE OPERACIÓNS
TEMA 4: DIRECCIÓN COMERCIAL
TEMA 5: DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Presentacións/exposicións	2	4	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Titoría en grupo Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	60
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	10%

Otros comentarios sobre la Evaluación

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial.A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

*A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Bueno Campos, E., **Curso básico de economía de la empresa**, 2002,
Bueno Campos,E. y otros, **Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales**, 2000,
Díez de Castro, E.P. y otros, **Introducción a la economía de la empresa I y II**, 2002,
García del Junco, J., **Fundamentos de gestión empresarial**, 2008,
García del Junco, J. y otros, **Casos prácticos de economía de la empresa**, 1998,
García del Junco, J. y otros, **Prácticas de la gestión empresarial**, 2001,
Luque de la Torre, M^a. A. y otros, **Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización**, 2001,
Piñeiro García, P. y otros, **Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica**, 2010,
Suárez Suárez, A., **Curso de economía de la empresa**, 2002,

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Decisións de investimento/O04G020V01402
Dirección comercial I/O04G020V01403
Dirección de operacións/O04G020V01302
Dirección de recursos humanos/O04G020V01303
Decisións de financiamento/O04G020V01501

Asignaturas que se recomienda cursar simultáneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estatística: Estatística				
Asignatura	Estatística: Estatística			
Código	004G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	FB	1	2c
Lengua Impartición	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo Barreiro Iglesias, Juan José			
Profesorado	Barreiro Iglesias, Juan José Mosquera Rodríguez, Manuel Alfredo			
Correo-e	jjbi@uvigo.es mamrguez@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descripción general	A materia estatística é unha materia de formación básica onde se estudarán os conceptos estatísticos básicos recorrendo aos temas de estatística descriptiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estatística e números índice.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
1.7 Adquisición de coñecemento acerca das principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial.	A7
2.1 Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	A9
2.2 Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa.	A10
2.4 Solucionar de xeito efectivo problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	A12
3.1 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante.	A16
3.2 Capacidade de análise e síntese.	B1
3.3 Pensamento crítico e autocrítico.	B2
3.4 Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial.	B3
5.1 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	B13
5.2 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	B14
6.3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos.	B17
6.4 Compromiso ético no traballo.	B18

Contidos	
Tema	
Tema 1. Números índices	1.1 Números índices simples e as súas propiedades. 1.2 Números índices complexos. O IPC.
Tema 2. Estatística Descritiva	2.1 Distribución de frecuencias. 2.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 2.3 Representacións gráficas.
Tema 3. Introducción ao cálculo de probabilidades	3.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 3.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 4. Variables aleatorias	4.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 4.2 Características dunha variable aleatoria. 4.3 Principais distribucións de probabilidade. 4.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 5. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	5.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 5.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 5.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 5.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 6. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	6.1 Introducción ao uso do paquete estadístico. 6.2 Números índice. 6.3 Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 6.4 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 6.5 Inferencia estatística.

Planificación			
	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	20	40	60
Sesión maxistral	20	40	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Titoría en grupo	Exposición por parte dos alumnos do grupo de exercicios encargados a cada un deles.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da materia. Farase uso de aplicacións informáticas adecuadas (Microsoft Excel, Open Calc, R, ...).
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Neste tempo os alumnos resolverán problemas que o profesor previamente lles encargou e poderán expoñer dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se utilizará para que os alumnos opinen sobre o desenvolvemento da materia cara a mellorar a calidade docente cara ao futuro.

Avaliación		
	Descrición	Calificación
Titoría en grupo	Exposición de exercicios na clase e entrega de boletins de exercicios	15
Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas de cada práctica	15

Otros comentarios sobre la Evaluación

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos a tempo parcial.

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira.

Bibliografía. Fuentes de información

Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995

Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993

Levin, R. I. e Rubin, D. S, Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego F. J.; Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, L., Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2002

Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004

Martín-Pliego, F. J. e Ruiz-Maya, L., Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005

Newbold, P.; Carlson, W. L. e Thorne, B., Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2008

Presedo Quindimil, M.A.; Cao Abad, R. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001

Recomendacións

Asignaturas que continúan el temario

Econometría/O04G020V01304

Asignaturas que se recomienda haber cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil				
Asignatura	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Seleccione	Curso	Cuatrimestre
	6	OB	1	2c
Lengua Impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición general	DEREITO MERCANTIL é unha asignatura que se imparte no segundo cuatrimestre do primeiro curso de Grao en Administración e Dirección de Empresas. Nela examínase, baixo unha perspectiva xurídica, a figura de empresario no mercado: dende quen pode ser empresario, pasando polos dereitos e obrigas que lle incumben, ata as normas que rixen a actuación de empresario no mercado. Estes coñecementos permitirán ao discente apreciar que o mercado é un espazo regulado por normas xurídicas, onde actúan e interactúan suxeitos que teñen dereitos e asumen obrigas esixibles extraxudicial e xudicialmente.			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia	
Resultados previstos en la materia	Resultados de Formación y Aprendizaje
A2. Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	A2 A4
A4. Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa	
A8. Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	A8 A16
A16. Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	
B1. Capacidade de análise e síntese	B1
B2. Pensamento crítico e autocrítico	B2
B5. Habilidades de comunicación oral e escrita	B5
B10. Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados	B10
B13. Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	B13
B17. Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	B17
B18. Compromiso ético no traballo	B18
B19. Motivación pola calidade e mellora continua	B19

Contidos

Tema	
(*)Tema 1. EL DERECHO DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	1.1. El Derecho Mercantil como Derecho de la actividad económica 1.2. Fuentes del D. Mercantil
(*)Tema 2. SUJETOS DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	2.1. Empresa y empresario 2.2. El empresario individual 2.3. Representación mercantil y contabilidad del empresario 2.4. Los consumidores y usuarios
(*)Tema 3. PUBLICIDAD Y PROTECCIÓN DE LA ACTIVIDAD EMPRESARIAL	3.1. Publicidad legal: el Registro Mercantil 3.2. Publicidad comercial 3.3. Propiedad Industrial e Intelectual 3.4. La Competencia mercantil
(*)Tema 4. LAS SOCIEDADES MERCANTILES	4.1. Introducción y teoría general 4.2. Sociedades personalistas
(*)Tema 5. SOCIEDADES CAPITALISTAS	5.1. La Sociedad Anónima 5.2. La Sociedad de Responsabilidad Limitada
(*)Tema 6. OTROS TIPOS SOCIALES	6.1. Sociedades especiales y de base mutualista 6.2. Agrupaciones de empresas
(*)Tema 7. LOS CONTRATOS EMPRESARIALES	7.1. La contratación mercantil. Los contratos con los consumidores y usuarios 7.2. Los contratos de transmisión de bienes 7.3. Los contratos de colaboración y de distribución
(*)Tema 8. CONTRATOS FINANCIEROS Y DE ASEGURAMIENTO	8.1. Contratos bancarios y bursátiles 8.1. El contrato de seguro
(*)Tema 9. INSTRUMENTOS DE PAGO Y DE CRÉDITO	9.1. Instrumentos de pago electrónico 9.2. Títulos valor
(*)Tema 10. CRISIS ECONÓMICA DEL EMPRESARIO	10.1. La insolvencia empresarial 10.2. El concurso de acreedores
(*)(*)	(*)(*)

Planificación

	Horas en clase	Horas fuera de clase	Horas totales
Estudio de casos/análisis de situaciones	15	30	45
Trabajos tutelados	0	30	30
Titoría en grupo	5	0	5
Sesión maxistral	28	0	28
Probas de respuesta corta	2	40	42

*Los datos que aparecen en la tabla de planificación son de carácter orientativo, considerando la heterogeneidad de alumnado

Metodología docente

	Descripción
Estudio de casos/análisis de situaciones	Actividad en la que se formulan problemas y/o ejercicios relacionados con la asignatura. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de formulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral.
Trabajos tutelados	Elaboración de un tema o un trabajo guiado por el profesor y su exposición en clase o posterior presentación escrita.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje
Sesión maxistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Estudio de casos/análisis de situaciones	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJO TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Trabajos tutelados	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJO TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.

Tutoría en grupo	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.

Avaliación		
	Descripción	Calificación
Estudo de casos/análises de situaciones	Planteamiento, análisis y resolución de casos y/o ejercicios relacionados con la temática de la materia	10
Trabajos tutelados	Realización y exposición oral, individual y autónoma, de los trabajos propuestos, que se elaborarán a lo largo de todo el cuatrimestre, y se presentarán por escrito al final del mismo	10
Sesión maxistral	Asistencia y actitud en las clases presenciales, y participación en el desarrollo y actividades propuestas en las mismas	20
Probas de resposta curta	Examen final	60

Otros comentarios sobre la Evaluación

EVALUACIÓN CONTINUA

La planificación y metodología expuestas en esta guía docente suponen la aplicación de un sistema de evaluación continua, por lo que se requiere la actividad presencial del alumno, y la calificación final se obtendrá de la evaluación global de todas las actividades, pruebas y valores porcentuales descritos anteriormente.

EXAMEN FINAL

Consistirá en la respuesta a cuestiones concretas y cortas sobre la materia (60%) que se podrán plantear en forma de test y/o de preguntas breves.

Para aprobar la materia es necesario obtener al menos 5 puntos (de un total de 10) por la realización del examen.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Consistirá en un examen final como el señalado anteriormente. La evaluación continua alcanzada durante el cuatrimestre se guardará para las convocatorias extraordinarias del mismo curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

JIMENEZ SÁNCHEZ, G. (Coord.), **Lecciones de Derecho Mercantil**,
SÁNCHEZ CALERO, F., **Principios de Derecho Mercantil**, Última,
Ed. CIVITAS, **Código de Comercio y leyes complementarias**, Última,
ARANZADI. Westlaw,
tirant on line,
Código civil, Última,

Recomendacións

Otros comentarios

La FICHA DE ALUMNO ha de presentarse, como fecha límite, dentro de las dos primeras semanas de clase, y debe incorporar una fotografía que permita la fácil identificación del alumno.

Es necesario el manejo de los textos legales, tanto en el aula como, sobre todo, para la preparación de la materia, por lo que se recomienda acudir a clase con los materiales oportunos.